

ทฤษฎีประโยชน์นิยม

1. ความชอบธรรมของการลงโทษ

ทฤษฎีประโยชน์นิยมมีทัศนะว่า การที่จะตัดสินว่าการกระทำอย่างหนึ่งเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ต้องพิจารณาว่า การกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมตามหลักความสุขหรือไม่ กล่าวคือ การกระทำนั้นก่อให้เกิดความสุขจำนวนมากที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดหรือไม่ ถ้าใช่ การกระทำนั้นก็ต้องชอบธรรม ถ้าไม่ใช่ การกระทำนั้นก็ไม่ถูกต้อง ดังที่มิลล์ (J.S. Mill) กล่าวว่า

สิทธิซึ่งยอมรับ "ประโยชน์" หรือ "หลักความสุข" เป็นรากฐานของศีลธรรมถือว่า ความถูกต้องของการกระทำขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดความสุข ความดีขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดสิ่งที่ดีส่วนทางกับความสุข¹

ชาวประโยชน์นิยมจึงถือว่าตัวการลงโทษเองนั้นเป็นสิ่งเลวร้ายเพราะสร้างความทุกข์ยากให้มนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความสุขน้อยลง แต่การลงโทษนั้นอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือป้องกันสิ่งที่เลวร้ายกว่าตัวการลงโทษเองได้ ดังนั้นความชอบธรรมของการลงโทษจึงอยู่ที่ความสามารถป้องกันความเลวร้ายจากการทำผิดได้มากกว่าความเลวร้ายของการลงโทษเอง

004275

¹J.S. Mill, Utilitarianism (New York: The Library of Liberal Arts, 1957), p. 10.

แต่ตัวการลงโทษเอง เป็นสิ่งเลวร้าย ทั้งนี้ ตามหลักประโยชน์นิยม ถ้าจะต้องยอมรับการลงโทษแล้ว ก็ต้องยอมรับในแง่ที่มันสามารถป้องกันความเลวร้ายที่มากยิ่งไปกว่าตัวการลงโทษเองได้¹

2. ความมุ่งหมายของการลงโทษ

ทฤษฎีประโยชน์นิยมถือว่า ความชอบธรรมของการลงโทษอยู่ที่ผลดีที่การลงโทษได้ก่อให้เกิดขึ้น การลงโทษจึงควรมีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันสังคมให้พ้นจากผลร้ายของอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและแก้ไขหรือลดทอนผลร้ายของอาชญากรรมที่ได้เกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด และไม่ให้ลุกลามต่อไป ทั้งนี้ทฤษฎีประโยชน์นิยมจึงมีทัศนะว่า การลงโทษควรเป็นไปเพื่อความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน ดังต่อไปนี้

1. ป้องกันไม่ให้มีการทำผิดเกิดขึ้นอีก (Deterrence)
2. รักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด (Rehabilitation)
3. ป้องกันการแก้แค้นตัวเอง (Satisfaction of vindictive

impulse)

4. ชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้น (Compensation)²

2.1 การป้องกันไม่ให้มีการทำผิดเกิดขึ้นอีก

เมื่อมีการทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม ความเลวร้ายของการทำความผิดยอมลดทอนความสุขของคนในสังคม สังคมจึงพยายามหาทางไม่ให้มีการทำผิดอย่างนั้น

¹Jermy Bentham, An Introduction to the Principles of Morals and Legislation quoted in Philosophical Perspectives on Punishment ed. Gertrude Ezorsky, p. 56.

²A.M. Quinton, "On Punishment," in Philosophical Perspectives on Punishment ed. Gertrude Ezorsky, pp. 12-13.

เกิดขึ้นอีกในอนาคต การลงโทษเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการทำความผิด
 อย่างนั้นเกิดขึ้นอีก ทฤษฎีประโยชน์นิยมจึงถือว่าการลงโทษไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อ
 ทดแทนแก่ความผิดที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต แต่มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทำความ
 ผิดอย่างนั้นขึ้นอีกในอนาคต "ความมุ่งหมายที่ถูกต้องของการลงโทษมนุษย์ไม่ใช่เพื่อ
 สนองความต้องการความยุติธรรม แต่เพื่อป้องกันอาชญากรรม"¹

สิ่งที่เป็นนอกรีตเป็นเพียงการกระทำอันหนึ่ง แต่สิ่งที่จะเกิดในอนาคตเป็นการกระทำ
 ที่เกิดขึ้นได้ไม่มีที่สิ้นสุด การทำผิดที่ทำได้แล้วย่อมมีผลกระทบต่อคนเพียงคนเดียว
 แต่การทำผิดในท่านองเดียวกันนี้อาจมีผลกระทบต่อคนทั้งหมดได้ มีหลายกรณีที่เกี่ยวข้อง
 ที่ความเลวร้ายที่เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถชดเชยให้หมดไปได้ แต่เป็นไปได้เสมอที่จะชดเชย
 ความตั้งใจที่จะทำความเลวร้ายนั้นซ้ำอีก เพราะไม่ว่าผลใดของการทำผิดจะมาก
 เพียงใดก็ตาม ความเลวร้ายของการลงโทษก็อาจถูกกำหนดให้มากกว่าผลใดของการ
 ทำผิดนั้นได้เสมอ²

การป้องกันไม่ให้เกิดการทำความผิดเกิดขึ้นอีก แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การป้องกันเฉพาะ (particular deterrence)
2. การป้องกันทั่วไป (general deterrence)

การป้องกันเฉพาะ คือ การป้องกันผู้กระทำผิดไม่ให้กลับมาทำความผิดซ้ำอีก
 การลงโทษจำคุก เนรเทศ และประหารชีวิต ย่อมเป็นการทำให้ผู้ทำผิดหมดโอกาสที่จะ
 ทำความผิดได้อีกชั่วคราวหรือตลอดไป

¹William Paley, The Principles of Moral and Political Philosophy quoted in The Rationale of Legal Punishment by Edmund L. Pincoffs, p. 18.

²Bentham, Principles of The Penal Code quoted in The Rationale of Legal Punishment by Edmund L. Pincoffs, p. 21.

การป้องกันทั่วไป คือ การป้องกันคนทั่วไปไม่ให้ทำความผิดแบบนั้นอีกโดยการลงโทษผู้ทำผิดให้รู้เป็นตัวอย่าง การป้องกันทั่วไปนี้เป็นความมุ่งหมายสำคัญของการลงโทษตามทัศนะของทฤษฎีประโยชน์นิยม¹

การลงโทษสามารถก่อให้เกิดผลในการป้องกันการทำความผิดได้โดย

2.1.1 ทำให้หมดโอกาสที่จะทำความผิด ระหว่างที่ถูกจำคุกหรือเนรเทศ ผู้ถูกลงโทษยอมหมดโอกาสที่จะทำผิด สังคมจึงปลอดภัยจากการทำผิดของเขาได้ชั่วคราว การลงโทษประหารชีวิตอาชญากรโดยสันดานที่แก้ไขนิสัยให้กลับเป็นคนที่ไม่ได้ก็เป็นการปิดโอกาสไม่ให้เขาทำร้ายสังคมตลอดไป การลงโทษเพื่อความมุ่งหมายแบบนี้เหมาะที่จะใช้กับผู้ทำผิดที่เราแน่ใจว่าเขาจะทำผิดซ้ำอีกแน่นอนในอนาคต เช่นคนที่ทำความผิดมาหลายครั้งแล้วหรือทำความผิดจนเป็นนิสัย การควบคุมตัวเขาไว้เพื่อให้การศึกษาอบรมแก้ไขนิสัยเขาเป็นการตัดโอกาสไม่ให้เขาทำผิดได้ในระหว่างที่เขายังไม่เปลี่ยนนิสัย การลงโทษเพื่อตัดโอกาสไม่ให้ทำผิดนี้จึงให้ผลเพียงการป้องกันเฉพาะเท่านั้น ไม่เกิดผลในการป้องกันทั่วไป

2.1.2 การขู่ให้กลัวโทษ การขู่ให้กลัวโทษป้องกันการทำความผิดได้โดยมีสมมุติฐานว่า เมื่อคนเราจะทำอะไรอย่างหนึ่งเขาจะชั่งผลได้ผลเสียของการกระทำนั้นก่อนว่า ถ้าเขาทำแล้วจะเกิดผลได้หรือผลเสียต่อตัวเขามากกว่ากัน เบนซัมเชื่อว่าคนเราเป็นสัตว์ที่มีเหตุผลในการชั่งผลได้ผลเสียที่เกิดขึ้นกับตัวเขา² การลงโทษคนทำผิด

¹Stanley I. Benn and Richard S. Peters, "Utilitarian Case for Deterrence," in Contemporary Punishment eds. Gerber and McAnany, p. 96.

²Johannes Andenaes, "General Prevention : A Broader View of Deterrence," in Contemporary Punishment eds. Gerber and McAnany, p. 109.

เป็นการขู่คนทั่วไปให้ทราบว่าถ้าทำผิดก็จะได้รับการลงโทษอย่างนี้เช่นกัน เมื่อคนเราไม่ชอบความทุกข์ยากจากการลงโทษก็จะไม่กล้าทำผิดแม้จะมีผลดีจากการทำผิดเพราะความทุกข์ยากจากการลงโทษมีผลเสียต่อเขามากกว่า ความสำคัญของการป้องปรามการทำความผิดแบบนี้ไม่ได้อยู่ที่ตัวการลงโทษเอง แต่อยู่ที่การลงโทษนั้นก่อให้เกิดผลในการขู่คนให้กลัวโทษ¹ ในการป้องกันทั่วไปนั้น สมัยก่อนมักเน้นที่ตัวการลงโทษโดยการลงโทษให้ประจักษ์ เช่น การประหารชีวิตโจรผู้ร้ายในที่ชุมชน แต่ปัจจุบันเน้นที่การขู่ว่าจะลงโทษโดยการประกาศบทลงโทษให้ทราบล่วงหน้าทั่วกันว่าถ้ากระทำความผิดแล้วจะได้รับการลงโทษอย่างไร ดังนั้นในแง่หนึ่งแล้วการลงโทษจึงเป็นความล้มเหลวของการขู่ แต่ในอีกแง่หนึ่งการลงโทษก็เป็นการทำให้คำขู่มีน้ำหนักและได้ผลมากขึ้น เพราะถ้าไม่มีการลงโทษผู้ทำผิดตามที่ขู่ไว้ คำขู่ก็จะไร้ผลในการป้องกันการทำผิด การขู่ให้กลัวโทษก่อให้เกิดผลทั้งการป้องกันเฉพาะและการป้องกันทั่วไป กล่าวคือ เมื่อผู้ทำความผิดถูกลงโทษเขาย่อมไม่กล้าทำความผิดซ้ำอีก เพราะเข็ดหลาบต่อโทษไม่อยากจะรับโทษอีก ส่วนคนทั่วไปเมื่อได้เห็นการลงโทษผู้ทำผิดย่อมเกิดความหวาดกลัวต่อโทษไม่กล้าทำความผิดอย่างนั้นบ้าง

2.1.3 การสร้างนิสัยและสอนศีลธรรม² การลงโทษคนทำผิดไม่ได้เป็นแต่เพียงการขู่คนทั่วไปว่าถ้าทำผิดจะถูกลงโทษแบบนี้ แต่ยังเป็นการบอกด้วยว่าการกระทำอย่างนี้ผิด เพราะการที่กฎหมายบัญญัติห้ามกระทำการต่าง ๆ ก็เพื่อปกป้องประโยชน์ของคนในสังคมหรือปกป้องค่านิยมและหลักศีลธรรมที่คนในสังคมนั้นเชื่อถือ การลงโทษจึงไม่ได้เพียงแต่ทำให้คนกลัวโทษจากกฎหมายเท่านั้น แต่ยังทำให้คนเคารพกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคมและเคารพหลักศีลธรรมที่กฎหมายนั้นปกป้องด้วย การลงโทษจึงมีผลในการสร้างนิสัยคนในสังคมให้เคารพกฎหมายและเชื่อถือในหลักความถูกต้อง-ผิดที่สังคมนั้นเชื่อถือด้วย

¹Benn and Peters, "Utilitarian Case for Deterrence," in Contemporary Punishment eds. Gerber and McAnany, p. 96.

²Andenaes, "General Prevention : An Broader View of Deterrence," in Contemporary Punishment eds. Gerber and McAnany, p.109.

การลงโทษก่อให้เกิดผลในการป้องกันการทำความผิดแบบสร้างนิสัยและสอนศีลธรรมได้ 3 ทาง คือ¹

1. เมื่อการลงโทษก่อให้เกิดผลในการชู้ให้คนกลัวโทษไม่กล้าทำผิดไปนาน ๆ คนก็จะเกิดความเคยชินในการปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่ได้คิดหรือรู้สึกตัวว่าการที่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเพราะถ้าฝ่าฝืนแล้วจะได้รับโทษ หากแต่ปฏิบัติตามกฎหมายไปด้วยความเคยชินจนกลายเป็นนิสัยในการเคารพกฎหมายและระเบียบของสังคม แม้มีโอกาสจะฝ่าฝืนโดยไม่ได้รับโทษก็ไม่ทำเพราะชดถกับนิสัยและความเคยชิน และแม้คิดจะฝ่าฝืนก็จะเกิดความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจขึ้น การปฏิบัติตามกฎหมายเพราะความเคยชินนี้แม้จะต่างจากการปฏิบัติตามกฎหมายเพราะความสำนึกในเรื่องความถูกต้อง-ผิดทางศีลธรรมที่กฎหมายปกป้องอยู่ แต่มันก็จะเป็นจุดเริ่มต้นในการที่เขาจะไม่ฝ่าฝืนกฎหมายเพราะรู้ว่าการทำอย่างนั้นผิดศีลธรรมใดต่อไป

2. เนื่องจากการลงโทษนั้นนอกจากจะเป็นการสร้างความทุกข์ยากให้แก่ผู้ถูกลงโทษแล้ว ยังแฝงไว้ด้วยการประณามและตำหนิผู้ถูกลงโทษด้วยว่าได้ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องชดถกับค่านิยมและศีลธรรมที่สังคมนั้นยอมรับ การลงโทษจึงเป็นการเน้นให้ผู้กระทำผิดตระหนักว่าสิ่งที่เขาทำไปนั้นไม่ถูกต้อง การลงโทษจึงมีลักษณะของการสอนศีลธรรมให้แก่ผู้ถูกลงโทษแฝงอยู่ด้วย

3. การลงโทษผู้ทำความผิดเป็นการเน้นให้คนทั่วไปเห็นตระหนักว่าการกระทำอย่างนี้ผิด เป็นการเน้นให้คนทั่วไปตระหนักว่าการกระทำอย่างใดที่ผิดต้องถูกลงโทษและถูกสังคมประณาม ทำให้คนที่มีศีลธรรมอยู่แล้วเกิดความเชื่อมั่นในความถูกต้องมากขึ้น เข้าทำนองที่ว่า การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรมนั้นให้ผลทันตาเห็น การลงโทษจึงมีลักษณะของการสอนศีลธรรมให้แก่คนทั่วไปแฝงอยู่ด้วย

¹Ted Honderich, Punishment : The Supposed Justifications (London: Penguin Books, Ltd., 1976), p. 89.

แต่ที่กล่าวมาในข้อ 2 และ 3 นี้มิได้หมายความว่า คนเราจะไม่รู้ว่าอะไรถูก
อะไรผิดก่อนที่จะมีการลงโทษให้เห็น แต่หมายความว่า การลงโทษจะช่วยเน้นให้คนได้
ตระหนักถึงความถูกต้องผิดได้ชัดแจ้งและขึ้นใจยิ่งขึ้น ตามปกติแล้วคนเราจะแบ่งการทำความ
ผิดออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ไม่ควรทำแต่ถ้าทำผิดแล้วก็โทษได้ในบางครั้ง
กับความผิดประเภทที่ห้ามทำเด็ดขาด¹ ถ้าทำต้องถูกประณามและถูกลงโทษอย่างแน่นอน
ถ้ามีการทำความผิดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นโดยที่ทุกคนรู้สึกว่าการกระทำอย่างนั้นผิด แต่ไม่มี
การลงโทษผู้ทำผิดนานไปความรู้สึกในใจของคนทั่วไปที่ว่า การกระทำอย่างนั้นผิดก็จะลด
น้อยลง ความยังคิดที่จะไม่ทำผิดอย่างนั้นก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย แต่ถ้าได้เห็นผู้กระทำ
ผิดถูกลงโทษก็จะมีผลช่วยเน้นให้คนทั่วไปตระหนักชัดขึ้นในใจว่าการกระทำอย่างนี้เป็น
ความผิด ความยังคิดที่จะไม่ทำความผิดอย่างนั้นก็จะยิ่งมากขึ้น อันมีผลให้การป้องกันการ
ทำความผิดได้ดียิ่งขึ้น

ค่านิยมในการ เคารพปฏิบัติตามกฎหมายและความสำนึกทางศีลธรรมที่จะไม่
ละเมิดกฎหมายนี้ เมื่อเกิดขึ้นโดยตรงจากการลงโทษแล้ว ค่านิยมและความสำนึกนี้ยังเป็น
สิ่งที่เรียนรู้สืบทอดกันต่อไปในสังคมได้โดยที่ผู้ที่รับเอาค่านิยมและความสำนึกนี้ไว้ไม่ได้รู้
เห็นการลงโทษช่วยตนเองหรือไม่รู้สาเหตุที่ทำให้เกิดค่านิยมนี้ขึ้น กล่าวคือ ไม่รู้ว่าทำไม
จึงต้อง เคารพปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ก็มีความรู้สึกว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งผิด กฎหมาย
เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม เพราะผู้สืบทอดรับเอาค่านิยมและความสำนึกนี้ไว้ต่อมาเห็น
ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมก็ถือค่านิยมและปฏิบัติกันเช่นนั้น การสืบทอดค่านิยมและความสำนึก
ทางศีลธรรมแบบนี้ก็เหมือนกับการแต่งกายของสาวในชนบทที่เปลี่ยนไปตามแฟชั่นในกรุง
ปารีสทั้ง ๆ ที่เธอเหล่านั้นไม่เคยรู้จักดิออร์ (Dior) หรือแลนวิน (Lanvin) เลย²

¹Ibid., p. 90.

²Andenaes, "General Prevention : A Broad View of Deter-
rence," in Contemporary Punishment eds. Gerber and McAnany,
p. 109.

การลงโทษเพื่อสร้างนิสัยเคารพกฎหมายและสร้างความสำเร็จทางศีลธรรมนี้ ให้ผลในการป้องกันการทำผิดได้ลึกซึ้งกว่าการป้องกันโดยการขู่ให้กลัวโทษ เพราะการป้องกันโดยขู่ให้กลัวโทษนั้นทำให้คนไม่กล้าทำความผิดเพราะกลัวโทษ ไม่ใช่เพราะเคารพกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้นหากเมื่อใดที่เขาแน่ใจว่าจะไม่ได้รับโทษจากการทำความผิด การป้องกันการทำความผิดก็จะไร้ผล แต่คนที่ไม่ทำความผิดเพราะเคารพกฎหมายและเพราะความสำเร็จทางศีลธรรม เขาจะไม่ทำความผิดแม้จะมีโอกาสที่ไม่ต้องได้รับโทษจากการทำความผิด นอกจากนี้การขู่ให้กลัวโทษยังป้องกันได้เฉพาะกับคนที่กระทำการต่าง ๆ อย่างรู้สำนึกในผลประโยชน์ของตนเองเสมอ ซึ่งผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองเสมอ คือก่อนที่จะทำความผิดจะคิดก่อนเสมอว่าผลได้ที่เกิดจากการทำความผิดกับความเสียหายที่จะได้รับโทษจะคุ้มกันหรือไม่ แต่บ่อยครั้งที่เคี้ยวที่คนจำนวนมากกระทำการต่าง ๆ ลงไปตามอารมณ์ความรู้สึกและความเคยชินมากกว่าที่จะคำนวณผลประโยชน์ของตนเอง ในกรณีอย่างนี้การป้องกันโดยขู่ให้กลัวโทษย่อมไร้ผล แต่การป้องกันโดยการสร้างนิสัยและความสำเร็จทางศีลธรรมมิใช่ได้ผล

2.2 การรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด

ผู้กระทำผิดจำนวนหนึ่งหลังจากที่ได้รับโทษจำคุกแล้วก็ต้องกลับคืนไปอยู่กับสังคมภายนอกอีก และมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำได้ ง่ายกว่าคนที่ไม่เคยทำผิดมาก่อน ดังนั้นการลงโทษจึงควรมีความมุ่งหมายเพื่อรักษาและแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เขาได้ทำมาแล้วไม่ถูกต้องจะได้ไม่กระทำผิดอีกต่อไป การลงโทษเพื่อรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดแบ่งออกเป็น 2 ทิศนะ คือ

2.2.1 ทิศนะที่ถือว่าตัวการลงโทษจะให้ผลในการรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดได้เองโดยไม่ต้องให้การศึกษาอบรมแก่ผู้กระทำผิด เพราะความทุกข์ยากที่ได้รับจากการถูกลงโทษจะทำให้ผู้กระทำผิดสำนึกว่าตัวเองกระทำไม่ดียิ่งได้รับความทุกข์ยากเช่นนี้ ทำให้เกิดความรู้สึกและเชื่อในกฎแห่งกรรม ทิศนะนี้ถือว่าความทุกข์ยากจากการถูกลงโทษจะก่อให้เกิดความสำนึกผิดขึ้นได้เอง ในสมัยกลาง ผู้กระทำผิดทางศาสนาจะถูกขังเดี่ยวอยู่ในห้องที่สงบเงียบ เพราะเชื่อกันว่า การได้อยู่คนเดียวอย่าง

สงบเงียบจะเป็นโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้พิจารณาบทพวจนถึงการกระทำที่แล่วมาของตน และเกิดความสำนึกผิดกลับใจใหม่ได้

2.2.2 ทศนะที่ถือว่าตัวการลงโทษเองไม่สามารถแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดได้โดยตรง แต่การให้การศึกษอบรมแก่ผู้กระทำผิดในระหว่างที่เขาถูกลงโทษจะช่วยแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิดได้ ทั้งนี้ในระหว่างที่ผู้กระทำผิดถูกจำคุกอยู่จึงควรให้การศึกษอบรมเพื่อให้เขาได้สำนึกว่าสิ่งที่เขาทำมาแล้วไม่ถูกต้องจะได้ไม่กระทำผิดอีกต่อไป แม้ทศนะนี้จะถือว่าทศนะที่ถือว่าตัวการลงโทษเองไม่สามารถแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดได้ แต่ก็ยังคงยืนยันให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดต่อไป เพราะการลงโทษจะก่อให้เกิดผลดีอื่น ๆ เช่น ป้องกันไม่ให้มีการทำผิดเกิดขึ้นอีก ป้องกันการแก้แค้นตนเอง และการลงโทษจำคุกยังเป็นโอกาสให้ผู้ถูกลงโทษได้รับการศึกษอบรมเพื่อแก้ไขนิสัยของตนอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ถือทฤษฎีประโยชน์นิยมบางพวกแม้จะเห็นด้วยกับการรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด แต่ก็ไม่เห็นด้วยกับการรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดโดยการลงโทษ บรรดาจิตแพทย์ นักพฤติกรรมนิยมและนักสังคมวิทยาส่วส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการรักษาและแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิด แต่ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษผู้กระทำผิด พวกนี้เสนอให้ยกเลิกวิธีการลงโทษผู้กระทำผิดแล้วใช้วิธีการรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดโดยถือว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ป่วยแทน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ผู้กระทำผิดคือคนป่วย พวกนี้ถือว่าอาชญากรคือคนป่วยของสังคม และความเจ็บป่วยของเขาก็มีสาเหตุมาจากสิ่งที่ยู่นอกเหนือการควบคุมของเขา คือ เป็นผลมาจากสภาพจิตใจของเขาหรือสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ ทศนะนี้มีสมมุติฐานอยู่บนลัทธิ นิยัตินิยม (Determinism) 2 แบบ คือ¹

นิยัตินิยมทางการแพทย์ (Medical Determinism) ถือว่าการกระทำผิดของอาชญากรเป็นผลมาจากความเจ็บป่วยทางจิตของเขา อาชญากรเป็นคนที่มีความ

¹Gerber and McAnany, eds., Contemporary Punishment, p. 176.

จิตตคติ ความทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freudian Theory of Psycho-analysis) ถือว่าจิตของมนุษย์ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ สัญชาตญาณความต้องการต่าง ๆ เรียกว่า อิด (Id) ส่วนที่คอยตอบสนองสัญชาตญาณ เรียกว่า อีโก้ (Ego) และส่วนที่เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับระเบียบสังคม เรียกว่า ซูเปอร์อีโก้ (Super ego) ความทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์นี้ถือว่า การทำผิดเป็นเพียงการที่อีโก้สนองตอบอิดในรูปของพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ อาชญากรจึงเป็นผู้ป่วยทางจิตที่สามารถรักษาให้หายได้โดยวิธีการทางจิตวิเคราะห์ โดยการเปลี่ยนพฤติกรรมที่อิดแสดงออกมาในรูปที่สังคมไม่ยอมรับมาเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น เปลี่ยนจากพฤติกรรมที่มีกกระทำผิดทางเพศมาเป็นการแสดงออกทางศิลปะ เปลี่ยนจากโรคจิตที่ชอบขโมยของมาเป็นการเล่นส่งจดหมายทางไปรษณีย์¹ คาร์ล เม็นนิงเจอร์ (Karl Menninger) ซึ่งเป็นจิตแพทย์ ถือว่าพฤติกรรมของอาชญากรเป็นอาการของความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (symptomatic of personality disorder)² นักจิตวิทยาอย่างเช่น เบนจามิน คาร์ปแมน (Benjamin Kerpman) ถือว่า อาชญากรเป็นอาการของความผิดปกติทางจิต (symptom of insanity)³ ดังนั้นจึงควรได้รับการรักษามากกว่าถูกลงโทษ

นิยัตินิยมทางสังคมวิทยา (Sociological Determinism or Environmental Determinism) ถือว่าการกระทำผิดของคนมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในสังคม ทักษะนี้มีสมมุติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลมากในการกำหนดพฤติกรรมของคน สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีเช่น สัมผัส ความยากจน เพื่อนเลว และการว่างงาน เป็นสาเหตุของอาชญากรรม เงื่อนไขทางสังคมบังคับให้คนทำผิด ดังนั้นอาชญากรจึงเป็นผลผลิตของความเจ็บป่วยของสังคม

¹Ibid., p. 177.

²Jeffries G. Murphy, ed., Punishment and Rehabilitation (California: Wadsworth Publishing Company, Inc., 1973), p. 6.

³Ibid., p. 11.

เมื่ออาชญากรคือคนป่วยที่เกิดจากความผิดปกติทางจิตหรือความบกพร่องของสังคม ดังนั้น เขาจึงควรได้รับการรักษาจากจิตแพทย์และนักสังคมวิทยามากกว่าที่จะถูกลงโทษ แทนที่จะขังเขาไว้ในคุกอย่างโหดร้าย เราควรรักษาและแก้ไขนิสัยเขาในโรงพยาบาล¹

2. การลงโทษไม่สามารถรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดได้ นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาพวกนี้มีทัศนะว่า การลงโทษจำคุกไม่สามารถรักษาและแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิดให้ดีขึ้นได้ แทนกลับทำให้ผู้กระทำผิดมีนิสัยเลวลงไปอีก การได้รับความกดดันจากสภาพความทุกข์ยากทารุณในคุก จากนิสัยเลวของเพื่อนนักโทษจะเป็นการวางเงื่อนไขให้ผู้กระทำผิดมีนิสัยเลวลงไปอีก ผู้ที่กระทำผิดเพียงเล็กน้อย เช่น ลักขโมย เมื่อถูกส่งตัวเข้าคุกก็เป็นโอกาสที่จะได้พบกับอาชญากรคนอื่นที่มีความชำนาญในการทำผิดมากขึ้น ได้เรียนรู้วิธีการทำความผิดมากขึ้น เมื่อพ้นโทษออกมาก็ประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงมากขึ้น โดยที่คิดว่าความชำนาญที่ได้รับถ่ายทอดจากภายในคุกจะช่วยให้ตนรอดพ้นจากการจับกุมได้ หรือทำความผิดหนักขึ้นจะได้มีผลได้จากการทำความผิดมากขึ้น เพื่อให้คุ้มกับการต้องเสี่ยงจากการได้รับโทษอีก เช่น จากการลักขโมยก็กลายเป็นการฉ้อหรือปล้น และเมื่อถูกจับกุมลงโทษหลาย ๆ ครั้ง เข้าแทนที่จะเช็ดหลามก็กลายเป็นคนต่อต้านต่อการลงโทษ ไม่หวาดกลัวต่อโทษไปเลย

. . . การลงโทษอาจจะนำไปสู่จุดหมายที่ปรารถนา นั่นคือ การจำกัดพฤติกรรมบางอย่าง แต่ในอีกด้านหนึ่งแล้ว มันก็อาจจะทำให้เกิดผลที่ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ อาจกลับเป็นการย้ำพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเขาไปให้ลึกยิ่งกว่าเก่า และทำให้เป็นแบบตายตัว (stereotyped) ไปเลย . . . การส่งนักโทษผู้นั้นเขาไปส่งคุกซ้ำแล้วซ้ำเล่าและลงโทษเขาสำหรับอาชญากรรมแต่ละคราวไปนั้น สังคมมีแต่จะยิ่งตอกย้ำพฤติกรรมนี้เขาไปในตัวเขา และไม่คิดทำอะไรเลยที่จะเปลี่ยนเขาให้เป็นพลเมืองที่มีประโยชน์และเคารพคอกฎหมายบ้านเมือง²

¹Ibid., p. 6.

²H.J. Eysenck, "Crime and Conditioning," in Contemporary Punishment eds., Gerber and McAnany, p. 188.

สกินเนอร์ (B.F. Skinner) นักพฤติกรรมศาสตร์มีทัศนะว่า การลงโทษไม่สามารถแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิดให้เลิกกระทำผิดอย่างเด็ดขาดได้ การลงโทษเพียงแต่สกัดกั้นผู้กระทำผิดไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ตนต้องการกระทำได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น เขาเขียนว่า

ผลของการลงโทษคือการ คุ้มกกดพฤติกรรมไว้ชั่วคราว ไม่ได้ลบล้างผลรวมทั้งหมดลง . . . ขอเท็จจริงที่ว่า การลงโทษไม่ได้ลบล้างความโน้มเอียงที่จะตอบโต้ส่อคคดลงก็เนื่องกับการคนพบของปรอยค เรื่องพฤติกรรมที่คงอยู่ต่อไป (surviving activity) ที่เขาเรียกว่าความปรารถนาที่ถูกเก็บกด (repressed wishes)¹

เนื่องจากอาชญากรคือคนป่วยและการลงโทษไม่สามารถรักษาเขาให้หายป่วยได้ จึงไม่ควรมีการลงโทษผู้กระทำผิดอีกต่อไป ควรยกเลิกระบบการลงโทษทั้งหมดแล้วหันมาให้การรักษาทิศานจิตวิทยาและการวางเงื่อนไขพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแทน ในหนังสือเรื่อง *The Crime of Punishment*² เม็นนิงเจอร์ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า พฤติกรรมทางอาชญากรรมเป็นอาการของความผิดปกติทางบุคลิกภาพ ดังนั้นการที่เราลงโทษผู้ทำผิดโดยการจำคุกความจริงแล้วก็ เป็นเพียงการโยนปัญหาของอาชญากรรมทั้งหมดทิ้งไว้ในคุก เป็นการกระทำที่สูญเปล่าทั้ง เงินทองและเวลา โทษร้ายโรมันมนุษยธรรม และล้มเหลวในการทำหน้าที่อันสำคัญ คือการขจัดอาชญากรรม เพราะการลงโทษนั้นไม่ได้ผลทั้งในการป้องกันและแก้ไขนิสัยไม่ให้ทำความผิด และการลงโทษเพื่อทดแทนความผิดก็ไม่ถูกต้อง เพราะตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ล้าสมัยและไม่เป็นวิทยาศาสตร์ที่คิดว่าผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เพราะกระทำกรอย่างมีเจตจำนงเสรี ดังนั้นเม็นนิงเจอร์จึงปฏิเสธทฤษฎีการลงโทษทุกทฤษฎี เขาเสนอให้

¹B.F. Skinner, "Punishment," in Punishment and Rehabilitation ed. Jeffries G. Murphy, p. 144.

²Karl Menninger, The Crime of Punishment (New York: The Viking Press, 1968).

ยกเลิกระบบการลงโทษผู้กระทำผิดทั้งหมด และหันมาใช้วิธีการรักษาผู้กระทำผิดแทนการลงโทษ เพราะเขาถือว่าเป็นวิธีการที่ตอบสนองต่ออาชญากรรมอย่าง "เป็นวิทยาศาสตร์มากกว่า"¹ เขาเขียนไว้ว่า

ในทัศนะของจิตแพทย์ไม่ควรมีส่วนใดที่ถูกกระทำในนามของการลงโทษ แม้ว่าเขาจะตระหนักดีว่า ผู้กระทำผิดอาจมีความกระวนกระวายใจ การรักษา หรือการควบคุมตัวไว้เพื่อรักษาเป็นการลงโทษ แต่ก็เป็นทัศนะของเขาเท่านั้น ไม่ใช่ทัศนะของจิตแพทย์ และในความเห็นของเรา คนทั่วไปไม่ควรมีส่วนเช่นนี้เพราะมันเป็นภาพลวงตา²

การรักษาผู้กระทำผิดอาจมีลักษณะบางประการที่คล้ายกับการลงโทษ เช่นการกักขังผู้กระทำผิดไว้เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุของความผิดปกติกและเพื่อให้การรักษา การกักขังผู้กระทำผิดไว้ในระหว่างที่ยังรักษาไม่หายเพื่อป้องกันไม่ให้ไปทำอันตรายผู้อื่น แต่การรักษาที่ยังแตกต่างจากการลงโทษ เพราะไม่มีความรู้สึกตำหนิหรือประณามผู้กระทำผิดแฝงอยู่ในการปฏิบัติต่อเขาเหมือนกับที่การลงโทษมี ในการกักขังผู้ป่วยโรคจิตไว้เพื่อให้การรักษาและป้องกันไม่ให้ไปทำอันตรายผู้อื่น เราไม่ได้มีความรู้สึกประณามผู้ป่วยจิตใดในการรักษาผู้กระทำผิดเราก็ไม่ได้มีความรู้สึกประณามว่าเขาเป็นคนผิดนั้น แต่เราปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในฐานะที่เขาเป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลให้หายจากโรคและการรักษานั้นต่างจากการลงโทษตรงที่ไม่ได้มุ่งสร้างความทุกข์ยากให้แก่ผู้กระทำผิดเพื่อตอบแทนแก่ความผิดของเขาหรือ เพื่อให้ความทุกข์ยากจากการลงโทษชดเชยให้เขาแล้วไม่กล้าทำผิดอีก หากผู้กระทำผิดจะได้รับความทุกข์ยากจากการรักษาบ้างก็เป็นความทุกข์ยากที่เกิดจากวิธีการรักษาความเจ็บป่วย เหมือนกับความทุกข์ยากที่ได้รับจากการฉีดยาหรือผ่าตัดเพื่อรักษาผู้ป่วย

¹Murphy, ed. Punishment and Rehabilitation, pp. 5-11.

²Menninger, "Therapy, Not Punishment." in Punishment and Rehabilitation ed. Murphy, p. 139.

การรักษาและแก้ไขผู้กระทำผิดทั้งแบบลงโทษและแบบไม่ลงโทษ แม้จะมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดี คือมุ่งไปยังตัวผู้กระทำผิด แต่ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการลงโทษแบบประโยชน์นิยมด้วย

จุดประสงค์ของการลงโทษ ไม่ว่าจะในทฤษฎีใด ๆ ก็ตาม ล้วนแต่ต้องการให้สังคมมีความปลอดภัยด้วยการลดอัตราของการประกอบอาชญากรรมให้น้อยลง, การแก้ไขนิสัยหรือการอบรมฟื้นฟูจิตใจของผู้ต้องขังก็เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เขาเหล่านั้นกลับมาประกอบอาชญากรรมอีก . . . สามารถกลับเขาสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่งในฐานะพลเมืองดี¹

การรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดเป็นการป้องกันเฉพาะ (particular deterrence) ที่ให้ผลในการป้องกันผู้กระทำผิดไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีกได้อย่างแน่นอนกว่าการป้องกันโดยการชู้ตักส์โทษ เพราะเมื่อผู้กระทำผิดได้รับการรักษาและแก้ไขนิสัยจนกลายเป็นคนดีตามปกติแล้ว แนวโน้มที่อยากจะกระทำผิดแต่ไม่กล้าทำเพราะกลัวโทษก็จะหมดไป และแม้ว่าเขาจะมีโอกาสกระทำผิดโดยไม่ต้องได้รับโทษ เขาก็จะไม่กระทำเพราะเขามีความรู้สึกลำบากใจชอบชั่วดี เหมือนคนปกติโดยทั่วไปที่รังเกียจการกระทำที่ไม่ถูกต้องและสังคมไม่ยอมรับ

2.3 การป้องกันการแก้แค้นตัวเอง

เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นย่อมมีผู้เสียหายจากการทำผิดนั้น ผู้เสียหายและญาติพี่น้องของผู้เสียหายย่อมมีความต้องการแก้แค้นผู้กระทำผิด เช่น เมื่อถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกคดโกงเงินทอง ผู้เสียหายย่อมต้องการทำร้ายผู้กระทำผิดให้สมกับความเจ็บแค้นของตน เมื่อมีคนถูกฆ่า ญาติพี่น้องของผู้ตายย่อมมีความเจ็บแค้นต้องการล้างแค้นให้กับญาติพี่น้องของตน และเมื่อผู้กระทำผิดถูกฆ่าล้างแค้น ญาติพี่น้องของเขาก็ย่อมมีความเจ็บแค้นต้องการแก้แค้นคืนเช่นกัน การแก้แค้นตัวเองก็จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

¹ สุวิทย์ นิ่มน้อย, กฎหมายอาญาและทัณฑวิทยา ตอน 3 ทัณฑวิทยา โดย อัมภางค์ ปาณิกบุตร (กรุงเทพฯ: รามคำแหง, 2519), หน้า 73.

และอาจถูกถามกลายเป็นเคาะระหว่างตระกูลหรือเกิดการจลาจลฆ่าฟันกันในชุมชนนั้นขึ้นได้ ถ้าทั้งสองฝ่ายมีญาติพี่น้องและพรรคพวกมาก การลงโทษโดยกฎหมายของชุมชนจะช่วยป้องกันและบรรเทาความเลวร้ายที่จะเกิดจากการแก้แค้นกันเองได้ โดยที่การลงโทษผู้กระทำผิดโดยกฎหมายจะช่วยสนองตอบต่อความต้องการแก้แค้นของผู้เสียหายและญาติพี่น้องของผู้เสียหายไม่ให้ไปแก้แค้นกันเอง อย่างไรก็ตาม ความมุ่งหมายของการลงโทษเพื่อสนองตอบสัญชาตญาณต้องการแก้แค้นนี้ต้องเป็นความมุ่งหมายที่สำคัญรองลงมาจากความมุ่งหมายเพื่อป้องกันการทำผิดและการแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด การลงโทษเพื่อสนองต่อความต้องการแก้แค้นจะต้องไม่รุนแรงตามความต้องการของผู้เสียหายและญาติพี่น้องของผู้เสียหายที่มักจะต้องการให้ลงโทษผู้กระทำผิดรุนแรงที่สุด เพื่อให้สมกับความแค้นของตน จนเป็นผลเสียต่อความมุ่งหมายที่จะป้องกันการทำผิดและการแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด

กฎหมายอาญาจำต้องมีบทบาทถึงสองลักษณะที่แตกต่างกัน แต่จำต้องแสดงออกในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ในขณะที่สังคมมีแนวโน้มที่จะไขว่คว้าการขึ้นเค็ดชุก รุนแรงปฏิบัติต่ออาชญากร กฎหมายอาญาขอมมีบทบาทเกี่ยวข้องกับวิธีการที่จะกำหนดความต้องการของสมาชิกในสังคมที่จะลงโทษอาชญากร โดยการจับบทลงโทษที่รุนแรงสนองต่อความปรารถนาดังกล่าว . . . แต่ในเวลาเดียวกัน กฎหมายอาญาก็มีบทบาทที่จะตองพิทักษ์ศีลธรรมของสังคมด้วย ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าการคล้อยตามหรือสนองตอบต่อมิตินหาชนอยู่ตลอดเวลาไขว่คว้าไปสู่การลงโทษที่ทารุณโหดร้าย อันเป็นผลกระทำกระเทือนต่อศีลธรรมของสมาชิกในสังคม¹

การลงโทษผู้กระทำผิดรุนแรงเกินไปตามความต้องการของผู้เสียหายจะทำให้เกิดผลเสียในการรักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิดได้ แทนที่เขารู้สึกเข็ดหลาบ เขาอาจรู้สึกเจ็บแค้นที่ไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคม และหวนกลับมาทำความคิดอีก เพื่อประทศหรือทำร้ายสังคม และญาติพี่น้องของผู้กระทำผิดก็จ้ะรู้สึกว่าการลงโทษไม่ได้ให้ความยุติธรรม ความรู้สึกเลื่อมสรทหาในกฎหมายจะเป็นผลเสียต่อความสงบสุขของสังคมต่อไป ดังนั้นการ

¹ อริย สุวรรณบุบผา, หลักอาชญาวิทยา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 142-143.

สนองตอบต่อความต้องการแก้แค้นจึงไม่ควร เป็นความมุ่งหมายสำคัญของการลงโทษ แต่ควร เป็นเพียงผลพลอยได้จากการลงโทษเพื่อความมุ่งหมายในการป้องกันอาชญากรรม และการรักษาและแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิด

2.4 การชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น

การลงโทษนอกจากจะให้ผลในการป้องกันความเลวร้ายที่จะเกิดขึ้น จากการทำความผิดในอนาคตแล้ว ยังเป็นการแก้ไขหรือลดทอนความเลวร้ายที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไปหรือเหลือน้อยที่สุดด้วย ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดบางอย่างสามารถชดเชยให้หมดสิ้นไปได้ ความเสียหายบางอย่างเมื่อเกิดขึ้นแล้วแม้ว่าจะไม่สามารถชดเชยให้หมดสิ้นไปได้เลยทีเดียว แต่ก็สามารถลดทอนให้เหลือน้อยลงได้ การลงโทษผู้กระทำผิดบางอย่างสามารถทำให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายได้ เช่น ผู้ที่คดโกง เงินทองผู้อื่นจะถูกลงโทษให้คืนเงินที่โกงมาพร้อมกับดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถูกโกง ผู้ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นโดยความประมาทต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุ นั้น ผู้ที่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นถ้าไม่ถูกลงโทษจำคุกก็ต้องชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ถูกทำร้ายด้วยการจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลและค่าทำขวัญ จุดประสงค์ของการลงโทษเพื่อชดเชยความเสียหายก็เพื่อชดเชยความเลวร้ายที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไปเสมือนหนึ่งว่ามันไม่ได้เกิดขึ้น ไม่ใช่เพื่อให้ผู้ทำความผิดชดเชยความผิดที่เขาได้ก่อขึ้นโดยได้รับความทุกข์ยากจากการลงโทษ¹

3. ปริมาณการลงโทษ

เนื่องจากความชอบธรรมในการลงโทษของทฤษฎีประโยชน์นิยมอยู่ที่การทำให้การลงโทษนั้นสามารถบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขผลร้ายของการทำความผิด ดังนั้นการจะลงโทษผู้ทำความผิดมากน้อยเท่าใดจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเขาได้ทำความผิด

¹Pincoffs, The Rationle of Legal Punishment, p. 21.

อย่างน้อยเท่าใด แต่ขึ้นอยู่กับว่าจะต้องลงโทษเท่าใดจึงสามารถทำให้การลงโทษนั้นบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขผลร้ายของการทำความผิดได้

. . . และเนื่องจากการป้องกันอาชญากรรมเป็น "ข้อพิจารณาประการเดียวที่ให้อำนาจในการลงโทษโดยกฎหมายของมนุษย์" การลงโทษจึงต้องเป็นอัตราส่วนกับการป้องกันไม่ให้เกิดความผิด "อาชญากรรมต้องได้รับการป้องกันด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ดังนั้นวิธีการใด ๆ ก็ตามที่จำเป็นต่อความมุ่งหมายนี้ย่อมเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้อง ไม่วามันจะเป็นอัตราส่วนกับความผิดของอาชญากรหรือไม่ก็ตาม เพราะว่ามันได้รับการยอมรับตามหลักการ เกี่ยวกับควบคุมความชอบธรรมของการลงโทษทั้งหมด¹

3.1 หลักเกณฑ์ในการคำนวณโทษ

เบนซิมเป็นชาวประโยชน์นิยมที่ให้ความสนใจอย่างมากในหลักการคำนวณปริมาณการลงโทษเพื่อให้บรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขผลร้ายของการทำความผิด เขาได้ให้หลักเกณฑ์ในการคำนวณโทษไว้ดังต่อไปนี้

3.1.1 จำนวนโทษต้องมากกว่าความเย้ายวนใจให้ทำความผิด ในเรื่องนี้ เบนซิมกล่าวไว้ว่า

หลักสัดส่วนระหว่างการลงโทษและการกระทำผิด . . . กฎข้อแรก การลงโทษต้องมากกว่าผลดีของการกระทำผิด ความมุ่งหมายประการแรกที่คิดกล่าวมาแล้วเป็นการป้องกันการกระทำผิดทุกชนิดเท่าที่จะทำได้คุ้มค่า ดังนั้นค่าของการลงโทษจะต้องไม่น้อยกว่าผลดีของการกระทำผิดไม่ว่าในกรณีใด ๆ แต่ถ้ามันไม่เป็นเช่นนั้นก็คือ ถ้าค่าของการลงโทษน้อยกว่าผลดีของการกระทำผิด การกระทำผิดของเกิดขึ้นอย่างแน่นอน (นอกจากจะมีการพิจารณาประเด็นอื่นที่ไม่ขึ้นกับการลงโทษ เขามาแทรกแซงและได้ผลในการจงใจไม่ให้กระทำผิด) และการลงโทษทั้งหมดก็จะเปล่าประโยชน์ มันจะไม่ได้ผลทั้งสิ้น²

¹Paley, The Principles of Moral and Political Philosophy quoted in The Rationale of Legal Punishment by Edmund L. Pincoffs, p. 18.

²Bentham, An Introduction to the Principles of Moral and Legislation quoted in Philosophical Perspectives on Punishment ed. Ezorsky G., pp. 57-58.

ในการกระทำผิด ผู้ทำความผิดย่อมได้รับแรงจูงใจจากผลได้ของการทำผิด เช่น การฉ้อโกงเงิน แรงจูงใจให้โกงคือ การได้เงินจากการโกง ในการทำร้ายผู้ ที่ตนเกลียดชัง ผลได้คือ ความพอใจที่ได้ทำร้ายผู้ที่ตนเกลียดชัง วิธีป้องกันไม่ให้ผู้คิดจะ ทำผิดกระทำผิดก็คือการสร้างแรงจูงใจที่ต้านทานแรงจูงใจให้ทำผิด คือ ความต้องการ หนีความทุกข์ยากจากการลงโทษที่ได้รับจากการทำผิด และต้องสร้างความกลัวโทษให้ มากกว่าความอยากได้ผลได้ของการทำผิดด้วย การป้องกันการทำผิดจึงจะได้ผล ถ้า ปริมาณการลงโทษน้อยกว่าหรือเท่ากับผลได้ของการทำผิด การทำผิดนั้นย่อมได้กำไรหรือ เท่าทุนเมื่อถูกลงโทษ แรงจูงใจที่จะหนีจากความทุกข์ยากของการลงโทษก็จะไม่มากไป กว่าแรงจูงใจที่จะได้ความพอใจจากผลได้ของการทำผิด การป้องกันการทำผิดก็จะไม่ บรรลุผล เช่น ถ้าการโกงเงินห้าหมื่นบาท มีโทษปรับเพียงห้าหมื่นบาท คนก็จะไม่ เกรงกลัวโทษจากการทำผิด เพราะแม้ถูกจับได้ก็ไม่ขาดทุน และถ้ารอดพ้นจากการจับกุม ก็จะได้กำไร ถ้าเป็นเช่นนี้การลงโทษเพื่อป้องกันการทำผิดก็จะล้มเหลวอย่างแน่นอน ในการพิจารณาเช่นนี้ เบนฮัมโกล์ออกตัวไว้แล้วว่า เขาไม่นำเอาแรงจูงใจอื่นที่ไม่เกี่ยว- ข้องกับการชั่งใจระหว่างผลได้จากการทำผิดกับความทุกข์ยากจากการลงโทษมาพิจารณา เช่น แรงจูงใจจากความเคร่งตื้อข้อบังคับทางศาสนา ความสำนึกทางศีลธรรม หรือการ ได้รับความศึกษาอบรมไม่ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม อาจ มีคนบางคนที่ไม่กระทำความผิด แม้ว่าจะมีใจว่าเมื่อทำความผิดแล้วจะไม่ได้รับโทษหรือ ได้รับโทษน้อยกว่าผลได้จากการทำผิด แต่ในการลงโทษเพื่อป้องกันไม่ให้คนทำความผิด จะต้องมุ่งป้องกันคนที่เห็นแก่ตัวอย่าง เดียว เป็นสำคัญ

3.1.2 เพิ่มโทษเพื่อชดเชยกับการขาดความแน่นอนและความใกล้เคียง

ของการลงโทษ

ในค่านึง การลงโทษคือความเจ็บปวด ในอีกค่านึง ผลได้ของการกระทำผิด คือความพอใจหรืออะไรที่เหมือนกับความสุขใจ แต่โดยปกติแล้ว ผลได้ของการกระทำ ผิดแน่นอนกว่าการลงโทษ หรืออะไรที่มาสู้สู้เกี่ยวกับ อย่างน้อยก็เท่าที่ปรากฏแก่ผู้ กระทำผิด ถึงอย่างไรมันก็ใกล้เคียงกว่า สิ่งที่จะคุ้มค่าก็คือ เพื่อที่จะให้การลงโทษ เหนือกว่าผลได้ของการทำผิด ดังนั้นจะต้องเพิ่มค่าของการลงโทษขึ้นโดยทางใด

ทางหนึ่ง ในแง่สัดส่วนของการลงทุนเมื่อมันขาดความแน่นอนและความใกล้ชิด
ไม่มีทางอื่นอีกแล้วที่จะเสริมค่าให้กับการลงทุนได้ นอกจากจะเสริมในแง่ของ
ปริมาณ ที่ใดก็ตามที่ค่าของการลงทุนต่ำกว่ามูลค่าของการกระทำผิดไม่ว่าจะใน
ด้านของความแน่นอนหรือความใกล้ชิด มันจะต้องเพิ่มปริมาณการลงทุนขึ้น¹

โดยปกติแล้วมูลค่าของการกระทำผิดจะแน่นอนและใกล้ชิดมากกว่าการลงทุน
เมื่อคน ๆ หนึ่งคิดจะโกงเงิน เขารู้ดีว่าเขาจะได้เงินมาอย่างแน่นอนและทันทีที่โกง แต่
ไม่ว่าเขาจะได้รับโทษจากการโกงหรือไม่ เพราะถ้าเขาถูกจับได้เขาจึงถูกลงโทษ
แต่ถ้าเขาหลอกรอดไปได้ เขาก็ไม่ได้รับโทษ และแม้สมมุติว่าเขาจะถูกจับได้ในเวลาต่อมา
แต่โทษนั้นก็ยังไม่อยู่ใกล้ตัว เมื่อเปรียบกับมูลค่าของการโกง ความเย้ายวนใจของมูลค่า
จากการกระทำผิดที่อยู่ใกล้ตัวกว่าจึงมีมากกว่าความกลัวโทษซึ่งไม่แน่นอนและใกล้ตัว ตัวอย่าง
เช่น เด็กขโมยขนมกินทั้ง ๆ ที่รู้ว่าจะถูกแม่ตี เพราะแม่ได้ห้ามไว้แล้ว เมื่อเปรียบเทียบ
ระหว่างความเอือมระอาของการได้กินขนมในขณะที่กับความเจ็บปวดจากการถูกแม่ตีใน
เวลาต่อมา ความเย้ายวนใจของรสอร่อยจากการกินขนมจะมีมากกว่าความกลัวถูกตี
เด็กจึงพ่ายแพ้แก่ความเย้ายวนใจของมูลค่าในการกระทำผิด เบนซิมจึงเสนอว่า ในการ
คำนวณโทษเพื่อให้ความกลัวโทษมีมากกว่าความพอใจจากการกระทำผิดต้องเพิ่มปริมาณโทษ
ขึ้นไปอีกเพื่อชดเชยกับความเสียเปรียบในการขาดความแน่นอนและความใกล้ชิดของการ
ลงทุน

3.1.3 นำความผิดครั้งก่อนที่จับไม่ได้มาคำนวณลงโทษด้วย

ยิ่งกว่านั้น เพื่อให้แน่ใจว่าค่าของการลงทุนเหนือกว่ามูลค่าของการกระทำผิด
ในบางกรณีของพิจารณามูลค่าไม่เฉพาะในการกระทำผิดแต่ละครั้ง แต่ของพิจารณา
การกระทำผิดอื่น ๆ ที่อยู่ในประเภทเดียวกันที่ผู้ทำผิดคนนั้นจะใดกระทำมาแล้วโดย
ปราศจากการตรวจพบ การคำนวณโดยคาดคะเนนี้แม้ว่าจะรุนแรง แต่ก็เป็นสิ่ง
หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในบางกรณีอย่างเช่น เงินของมูลค่าที่เป็นเงินโอกาสที่จะตรวจพบ
มีน้อยมาก และพฤติกรรมอันมีลักษณะนารังเกียจจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าเป็นนิสัย

¹Ibid., p. 60.

ตัวอย่าง เช่น ในกรณีของการฉ้อโกงเงิน ถ้าไม่เอาการฉ้อโกงครั้งก่อน ๆ มาคิด
 ควญ การทำผิดนี้จะต้องเป็นการกระทำที่ใดประโยชน์เมื่อคิดเทียบคุลยระหวาง
 ผลประโยชน์ ของการทำผิดกับจำนวนโทษ กรณีเช่นนี้ ผู้ออกกฎหมายยอม
 แนใจใคเลยวามไมสามารถปราบหรือระงับการกระทำผิดนั้นไค และการลงโทษทั้ง
 หมคที่สืบเนื่องมาจากกรกระทำผิดนั้นจะเปลวประโยชน์ อาจกลวใควว (เพื่อ
 เป็นการใชค้ำใให้เหมือนกับที่ใชใในตอคน) ปริมาณของการลงโทษทั้งหมดจะไม่
 ไคผล¹

ผู้กระทำผิดบางคนกว่าที่เขาจะถูกจับได้ว่าทำผิดก็ไคทำผิดมาหลายครั้งแล้ว
 ถ้าลงโทษเขาเฉพาะความผิดที่จับได้ คนก็จะไม่กลัวที่จะทำผิด เพราะคิดวถาทำผิด
 หลาย ๆ ครั้งแล้วถูกจับได้ครั้งเดียวก็ยังมีคุมอยู่ ตัวอย่างที่เห็นใคชัดคือ ข้าราชการที่
 โกงเงินหลวงมาเป็นเวลานานจนร่ำรวย ครั้งสุดท้ายถูกจับได้ ถูกไล่ออกจากราชการ
 และต้องชคใเงินคืนเท่าที่มีหลักฐานวถาโกงใครั้งที่ถูกจับได้ แต่ข้าราชการคนนั้นก็ร่ำรวย
 มากพอแล้ว เงินที่โกงมาได้ตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ทำให้เขาไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน
 ไปจนตลอดชีวิต ถ้าเป็นเช่นนี้ข้าราชการคนอื่น ๆ ก็จะถูกเป็นตัวอย่างและไม่เกรงกลัว
 ที่จะโกงบ้าง เพราะคิดวถาจะถูกรจับได้ก็คงรวยพอแล้ว กรณีอย่างนี้ เบนซิมเสนอให้
 นำเอาความผิดครั้งก่อน ๆ ที่สันนิษฐานวถาเขาจะไคทำไว้วด้วยเช่นกันมาคำนวณโทษ
 ค้ำย เช่น ใให้ยึดทรัพย์สินที่มีอยู่มากผิดปกติเกินกว่าที่จะเก็บสะสมได้จากเงินเดือนของ
 ข้าราชการคนนั้น และเขาใสูงจนไม่ใคชัดแจ้งวถาใมาโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างไร
 เบนซิมยอมรับวถา การคำนวณค้ำยการคาดคะเนจากความผิดที่ไม่ปรากฏหลักฐานแนชัด
 เช่นนี้อาจเป็นวเรื่องที่รุนแรง แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำเพื่อใให้การลงโทษบรรลุผลใในการ
 ป้องกันการกระทำผิดไค

3.1.4 เพิ่มโทษการกระทำผิดที่เกิดจากนิสัย

กฎข้อเก้า สำหรับพฤติกรรมที่แสดงวถาเป็นนิสัย จะลงโทษเพราะนิสัยนั้น ในกรณี
 พฤติกรรมขอใให้เห็นวถาเป็นนิสัย การที่การลงโทษจะต้องเพิ่มขึ้นเช่นนี้ก็ควยเหตุที่

¹Ibid., pp. 60-61.

มันจะได้มากกว่าผลได้ของการกระทำผิด¹

คนบางคนทำผิดจนเป็นนิสัย เมื่อพ้นโทษออกมาจากคุกก็ยังไม่เข็ดหลาบ กลับมากระทำผิดซ้ำอีก เบนซิมเสนอให้แก่นิสัยไม่คืนนั้นด้วยการเพิ่มโทษในการทำความผิดครั้งหลัง คือ ลงโทษหนักกว่าการทำความผิดอย่างเดียวกันที่เคยกระทำในครั้งก่อน ข้อสังเกตในเรื่องนี้ก็คือ ในการแก่นิสัยของผู้กระทำผิด เบนซิมไม่ได้เสนอให้ใช้วิธีให้การศึกษาอบรมเพื่อแก่นิสัยแก่ผู้ทำผิด แต่เขาเชื่อว่าการลงโทษมากขึ้นเพราะนิสัยเลวจะทำให้ผู้ทำผิดเกรงกลัวโทษมากขึ้น และไม่กล้าทำตามนิสัยเลวของตนอีกต่อไป

3.2 ขอบเขตจำกัดของการลงโทษ

เบนซิมถือว่าความเลวร้ายของอาชญากรรมทำลายความสุขของมนุษย์ แต่ตัวการลงโทษเองก็เป็นความเลวร้ายเพราะสร้างความทุกข์ยากให้แก่มนุษย์ ดังนั้นในการป้องกันความเลวร้ายของอาชญากรรมจึงควรหาวิธีอื่นมาป้องกันเสียก่อน ต่อเมื่อจำเป็นจริง ๆ ไม่มีวิธีอื่นแล้วจึงค่อยใช้การลงโทษมาเป็นเครื่องป้องกันและควรใช้ในปริมาณที่น้อยที่สุดเท่าที่เพียงพอในการบรรลุผลการป้องกันได้เท่านั้น ไม่ควรลงโทษเกินกว่าที่จำเป็น เพราะจะทำให้ความสุขของมนุษย์ลดน้อยลง เบนซิมถือว่าการลงโทษเป็นเพียงวิธีหนึ่งใน 4 วิธีที่ใช้ขจัดความเลวร้ายของอาชญากรรมและเป็นวิธีสุดท้ายควยวิธีขจัดความเลวร้ายของอาชญากรรม 4 วิธี คือ²

1. ป้องกัน ป้องกันไม่ให้มีการทำผิดเกิดขึ้นโดยการขจัดสิ่งที่จะช่วยในการทำผิด เช่น ขจัดสิ่งเย้ายวนใจให้ทำผิด ควบคุมการใช้อาวุธ หรือแม้กระทั่งเตือนคนที่คิดจะทำผิดให้เปลี่ยนใจ วิธีนี้เป็น การป้องกันก่อนที่จะมีการทำผิดเกิดขึ้น
2. ระงับยับยั้ง เมื่อคนเริ่มลงมือทำความผิดแต่ยังไม่บรรลุผลพยายามยับยั้งไม่ให้ทำต่อไปจนเกิดผลร้ายขึ้น เช่น คนกำลังทะเลาะวิวาทกัน เราก็จ้างอาวุธ

¹Ibid., p. 61.

²Pincoffs, The Rationale of Legal Punishment, pp. 20-21.

ไปซ่อนเสีย ป้องกันคู่วาฬให้อาหุขหาร้ายกัน แล้วจึงห้ามปรามให้เลิกวิวาทกัน

3. ชกใช้ค่าเสียหาย เมื่อความเลวร้ายอันเป็นผลของอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วก็ต้องพยายามชกความเลวร้ายนั้นให้หมดสิ้นไปโดยให้ผู้เสียหายได้รับการชกใช้จุดประสงค์ของการใช้ค่าเสียหายก็เพื่อชกความเลวร้ายให้หมดไปเสมือนหนึ่งว่าไม่ได้เกิดขึ้น ไม่ใช่เพื่อให้ทดแทนความผิดแก่ผู้ทำความผิดโดยให้เขาได้รับความทุกข์ยากที่เขาเกิดขึ้น

4. การลงโทษ ความมุ่งหมายของการลงโทษต่างจากการชกใช้ เพราะการชกใช้มุ่งแก้ไขความเลวร้ายที่เกิดขึ้นแล้ว ส่วนการลงโทษนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ความเลวร้ายแบบเดียวกันนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต ไม่ว่าจะจากผู้ที่ทำผิดคนเดิมหรือคนอื่น ๆ

เบนธัมมีทัศนะว่า เนื่องจากตัวการลงโทษเอง เป็นสิ่งเลวร้ายจึงต้องไข่มั้นเฉพาะในกรณีที่มีนสามารถป้องกันความเลวร้ายที่มากกว่าความเลวร้ายของการลงโทษเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ควรใช้การลงโทษในกรณีต่อไปนี้¹

1. ในกรณีที่ไม่มีมูลเหตุ เมื่อไม่มีความเลวร้ายให้ป้องกัน กล่าวคือ การกระทำที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นสิ่งเลวร้ายสำหรับส่วนรวม เช่น การไว้นมยว

2. เมื่อมันไม่คุ้ม เมื่อการลงโทษไม่สามารถป้องกันความเลวร้ายไม่ให้เกิดขึ้นอีกได้ เช่น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่สาธารณชนว่าผู้ก่ออุบัติเหตุได้ใช้ความระมัดระวังจนถึงที่สุดแล้ว แต่เหตุร้ายที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องสุควิสัยที่จะป้องกันได้ กรณีเช่นนี้การลงโทษย่อมเปล่าประโยชน์ในการป้องกันความเลวร้าย เพราะความเลวร้ายที่เกิดขึ้นอยู่นอกเหนือความสามารถของมนุษย์ที่จะควบคุมป้องกันได้

¹Bentham, An Introduction to the Principles of Moral and Legislation in Philosophical Perspectives on Punishment ed. Ezorsky G., p. 56.

3. เมื่อมันไม่คุ้มค่า กล่าวคือ การลงโทษจะก่อให้เกิดความเลวร้ายยิ่งไปกว่าสิ่งที่มีมันจะป้องกัน เช่น การลงโทษบุคคลสำคัญของอีกประเทศหนึ่งที่เข้ามาทำความผิดในประเทศของเรา ถ้าลงโทษเขาอาจทำให้เกิดสงครามระหว่างประเทศขึ้นได้ จึงไม่ควรลงโทษ "ถ้าความเลวร้ายของการลงโทษมากกว่าความเลวร้ายของการทำความผิด การลงโทษจะไม่คุ้มค่า ผู้ออกกฎหมายก็จะสร้างความเลวร้ายมากกว่าที่เขาได้ป้องกัน"¹

4. เมื่อไม่มีความจำเป็น เมื่อความเลวร้ายนั้นสามารถป้องกันได้ด้วยวิธีอื่นที่รุนแรงน้อยกว่าการลงโทษหรือความเลวร้ายนั้นอาจหมดไปได้เอง เช่น เด็กวัยรุ่นที่เพิ่งจะเริ่มทำความผิดเพราะคบเพื่อนเลว อาจใช้วิธีไม่ให้คบเพื่อนเลวนั้นต่อไปและอบรมสั่งสอนเขาให้เลิกทำความผิดได้แทนการลงโทษ หรือ กรณีนักโทษประหารที่รอการประหารอยู่ในคุกไม่ควรต้องถูกประหาร ถ้าทุกคนบนเกาะนั้นตกลงใจที่จะแยกย้ายออกจากเกาะนั้นไปตั้งถิ่นฐานใหม่ที่อุดมสมบูรณ์กว่า เพราะนักโทษคนนั้นจะไม่มีภัยต่อชุมชนบนเกาะนั้นอีกต่อไป เนื่องจากจะไม่มีชุมชนบนเกาะนั้นอีกต่อไปแล้ว ควรปล่อยให้เขาอยู่คนเดียวบนเกาะโดยปราศจากเรือเพื่อไม่ให้เขาเดินทางไปทำอันตรายต่อชุมชนอื่นได้อีก

ดังนั้นทฤษฎีประโยชน์นิยมจึงถือว่า ไม่จำเป็นต้องลงโทษผู้กระทำความผิดทุกคน ควรลงโทษเฉพาะเมื่อการลงโทษนั้นได้ผลและคุ้มค่าในการป้องกันการกระทำความผิด

หลักการคำนวณปริมาณการลงโทษที่เบนซัน เสนอมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า มีหลักการสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. ปริมาณโทษต้องมากพอที่จะทำให้บรรลุผลการป้องกันการกระทำความผิด กล่าวคือ ปริมาณโทษต้องมากกว่าผลได้ของการกระทำความผิด
2. ปริมาณโทษต้องไม่มากเกินไปกว่าที่จำเป็นในการบรรลุผลการป้องกันการกระทำความผิด

¹Betham, Principles of Penal Law quoted in Punishment ; The Supposed Justification by Ted. Honderich, p. 59.

กล่าวคือ ปริมาณการลงโทษที่ชอบธรรมตามทฤษฎีประโยชน์นิยมคือ ปริมาณการลงโทษที่ไม่มากหรือน้อยไปกว่าเท่าที่จำเป็นในการบรรลุผลการป้องกันและแก้ไขผลร้ายของการกระทำผิด เพราะการลงโทษเกินกว่าที่จำเป็นเป็นการทารุณต่อผู้กระทำผิด และการลงโทษน้อยกว่าที่จำเป็นจนทำให้การลงโทษไม่สามารถบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขผลร้ายของการกระทำผิดเป็นการทารุณต่อสาธารณชนที่ไม่ได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัยจากภัยของอาชญากรรมและทำให้การลงโทษนั้นเปล่าประโยชน์¹ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ทฤษฎีประโยชน์นิยมถือว่าการลงโทษจะชอบธรรมก็ต่อเมื่อเป็นการป้องกันที่ประหยัด (Economical Deterrence)² คือ

1. เป็นการลงโทษที่ก่อให้เกิดผลในการป้องกันการกระทำผิดได้จริง
2. การลงโทษนั้นต้องไม่สร้างความเลวร้ายมากกว่าที่ความเลวร้ายจะเกิดขึ้นเมื่อไม่มีการลงโทษ คือต้องเป็นการลงโทษที่คุ้มค่า
3. ไม่มีวิธีการป้องกันการกระทำผิดอื่นที่รุนแรงน้อยกว่าการลงโทษอีกแล้ว

นั่นคือ ทฤษฎีประโยชน์นิยมต้องการใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขความเลวร้ายของการกระทำผิดด้วยราคาที่ถูกลงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

¹Golding, The Philosophy of Law, p. 77.

²Honderich, Punishment: The Supposed Justification, p. 59.